

رای شماره ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۳۱۰۶۳۵۲ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۱/۱۸۱۱۵۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۹ معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد امام خمینی استان ایلام)

شماره دادنامه: ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۳۱۰۶۳۵۲

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۳/۱۲/۲۱

شماره پرونده: ۰۲۰۷۰۹۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: خانم توران حیدریان

طرف شکایت: کمیته امداد امام خمینی استان ایلام

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۱/۱۸۱۱۵۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۹ معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد امام خمینی استان ایلام

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بخشنامه شماره ۱/۱۸۱۱۵۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۹ معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد امام خمینی استان ایلام را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به اعلام کرده است که:

" احتراماً به استحضار می‌رساند اینجانب فاقد اولیاء و بدون سرپرست و مجرد بوده که از سال ۱۳۹۱ تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان ایوان از توابع استان ایلام بوده و از آن جا که اینجانب فاقد شغل و درآمد بوده و تنها منبع و امرار معاش اینجانب دریافت مستمری کمیته امداد امام خمینی (ره) می‌باشد که از سال ۱۳۹۳ با استفاده از بند یک موضوع بخشنامه معافیت بیمه اقشار خاص سازمان تأمین اجتماعی از سوی کمیته امداد، حق بیمه بازنشستگی برای اینجانب به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نموده اند اما اخیراً در اقدامی قابل تأمل از سوی کمیته امداد امام خمینی (ره) بخشنامه و دستورالعملی صادر گردیده که دیگر این نهاد هیچ گونه حق بیمه ای برای افراد زیر ۵۰ سال به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت ننماید و این بخشنامه دقیقاً حکایت از آن دارد که افراد کمتر از ۵۰ سال را از پوشش حمایتی بیمه بازنشستگی خارج نمایند که بدون شک این بخشنامه با صراحت بند یک موضوع بخشنامه معافیت بیمه اقشار خاص سازمان تأمین اجتماعی موضوع بند «ز» تبصره ۱۷ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و همچنین تبصره یک ماده ۱۴ قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور در تعارض بوده و به هیچ وجه صحیح به نظر نمی‌رسد و بدون شک افرادی با این وضعیت توان پرداخت حق بیمه خود و ادامه برقراری مساعدت های بیمه را ندارند

و این بخشنامه خللی به حقوق افراد ضعیف و نیازمند جامعه وارد می کند لذا تقاضای صدور حکم به ابطال بخشنامه و برقراری رابطه پرداخت حق بیمه افراد تحت پوشش کمیته امداد توسط آن نهاد مورد تقاضاست."

متن مقررہ مورد شکایت به شرح زیر است:

"رؤسای محترم ادارات تابعه استان ایلام

موضوع: ویرایش و بروزرسانی اطلاعات بیمه شدگان تأمین اجتماعی در سامانه امداد هوشمند

سلام علیکم

پس از حمد خدا و صلوات بر محمد و آل محمد، پیوست فایل اطلاعات بیمه شدگان فعال تأمین اجتماعی مربوط به سه ماه دوم سال جاری در ۸ sheet مجزا به حضور ارسال می گردد، مستدعی [است] دستور فرمایید ابتدا سوابق تلفیقی از سازمان تأمین اجتماعی شعبه مربوطه اخذ و به شرح ذیل نسبت به ویرایش اطلاعات بیمه شدگان اقدام و نتیجه را تا مورخ ۱۴۰۲/۱/۱ به صوت مکتوب به اداره درمان استان ارسال نمایند.

۱- وضعیت حمایتی تعداد ۳ نفر غیر فعال می باشد تعیین تکلیف شوند. Sheet دوم

۲- ویرایش تاریخ شروع بیمه به تعداد ۱۷۳ نفر به استناد تاریخ مندرج در قرارداد بیمه. Sheet سوم

۳- مردان با ۶۰ سال سن و ۱۰ سال سابقه بیمه پردازی جهت برقراری مستمری به تأمین اجتماعی معرفی و از چرخه بیمه ای خارج گردند. Sheet چهارم

۴- زنان با ۵۵ سال سن و ۱۰ سال سابقه بیمه پردازی جهت برقراری مستمری به تأمین اجتماعی معرفی و از چرخه بیمه ای امداد خارج گردند. Sheet پنجم

۵- مردان کم تر از ۵۵ سال سن و ۱۰ سال سابقه بیمه پردازی از چرخه بیمه ای خارج شوند. Sheet ششم

۶- زنان کم تر از ۵۰ سال سن و ۱۰ سال سابقه بیمه پردازی از چرخه بیمه ای خارج شوند. Sheet هفتم

۷- دو نفر فاقد تصویر قرارداد بیمه ای می باشند نسبت به بارگذاری قرارداد اقدام گردد. Sheet هشتم- معاون حمایت و سلامت خانواده استان ایلام"

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون حقوقی و امور مجلس کمیته امداد خمینی به موجب لایحه شماره ۱/۲۹۵۰۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۲ توضیح داده است که:

"به استحضار می رساند: وفق بند (ت) ماده ۲ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع توانمندسازی محرومان به ویژه زنان سرپرست خانوار از جمله مسائل محوری دولت بوده و این مهم می بایست هر سال در قانون بودجه سالانه اعمال گردد. بر این اساس مطابق بند (ز) تبصره ماده ۱۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معافیت کامل بیمه شدگان بدون کارفرما که در چهار دهک اول درآمدی می باشند پیش بینی شده است. در ادامه معروض می دارد براساس آیین نامه اجرایی بند (ز) تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ مندرج در مصوبه شماره ۷۸۱۹۰/ت۵۹۸۶۳ هـ مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۰ هیأت وزیران، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با توجه به

گزارش عملکرد ماهانه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر میزان معافیت اعمال شده جهت هر یک از افراد تحت شمول، نسبت به پیش بینی اعتبار مورد نیاز برای اجرای معافیت های بیمه ای در لوایح بودجه ای سنواتی اقدام نماید.

با عنایت به بخشنامه شماره ۱۰۷۲۱ مورخ ۱۴۰۲/۳/۶ سازمان برنامه و بودجه کشور جمع هزینه در خصوص برنامه ارائه خدمات بیمه ای توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) ۷/۹۲۹/۷۵۰ میلیون ریال و در قالب کمک بوده است. همان طور که اعضای هیأت عمومی نیز اشراف دارند؛ مطابق تبصره ۳ ماده ۷۲ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ در صورتی که مؤسسه و نهادهای عمومی غیر دولتی دارای مقررات قانونی خاص برای مصرف اعتبارات خود باشند می توانند اعتبارات جاری را که از محل اعتبارات منظور در قانون بودجه کل کشور در اختیار آنها گذارده می شود جز در مواردی که در این قانون صراحتاً برای آن تعیین تکلیف شده است طبق مقررات مربوط به خود به مصرف برسانند. در مواردی که اعتبارات موضوع این تبصره از محل اعتبارات منظور در بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی کمک در اختیار مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی گذارده می شود، ذی حساب دستگاه پرداخت کننده کمک وجوه پرداختی از این بابت را با اخذ رسید مؤسسه دریافت کننده به هزینه قطعی منظور خواهد نمود.

با توجه به موارد مطرح شده در بندهای قبلی و مطابق ماده ۶ اساسنامه، کمیته امداد امام خمینی (ره) یک نهاد حمایتی می باشد و وظایفی همچون شناخت انواع محرومیت ها و شناسایی افراد و خانواده های لازم الحمایه را بر عهده دارد. همچنین با توجه به کثرت جامعه هدف، فراهم آوردن امکانات لازم به منظور توانمندسازی، خود اتکایی و استقلال جامعه هدف در حد توان و امکانات موجود در این نهاد بوده و منابع تخصیصی بابت انواع جنبه های حمایتی از جمله پرداخت تسهیلات اشتغال، پرداخت مستمری مددجویی، مهارت آموزی، ایجاد اشتغال و پرداخت حق بیمه بازنشستگی مددجویان و ... براساس اولویت بندی و با هدف رسیدن مددجویان تحت پوشش خودکفایی می باشند تا برخی به وسیله توانمندسازی از چرخه حمایت خارج و سایر افراد نیازمند نیز که به صورت مداوم تحت پوشش حمایتی این نهاد قرار می گیرند از مزایای فوق بهره مند گردد.

پرداخت حق بیمه بازنشستگی مددجویان به منظور نائل شدن به بازنشستگی و برخورداری از حقوق و مزایای بازنشستگی و نهایتاً توانمندسازی ایشان مشخص و محدود می باشد، فلذا به منظور کنترل و مدیریت منابع مالی این نهاد و بر اساس بخشنامه ها و دستورالعمل های داخلی، پرداخت حق بیمه بازنشستگی به صورت تمام و کمال و برای همه میسر نمی باشد.

شاکی فردی مجرد و بدون سرپرست می باشد که از سال ۱۳۹۱ تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) شهرستان ایوان قرارگرفته و از تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۱ حق بیمه بازنشستگی ایشان به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شده است. لازم به ذکر است که سایر خدمات حمایتی از جمله پرداخت مستمری ماهانه به ایشان پرداخت می گردد.

براساس بند یک بخشنامه شماره ۱/۳۱۷۹۹۶ مورخ ۱۴۰۲/۲/۱۷ صادره از حوزه معاونت حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد امام (ره)، بیمه شدگانی که ۱۰ سال بیمه پردازی آنها توسط این نهاد انجام شده است و در ۵ سال پایانی منتهی به بازنشستگی قرار دارند حق بیمه ایشان همانند گذشته پرداخت می شود در غیر این صورت می بایست ضمن اطلاع رسانی به مددجو، بیمه پردازی ایشان قطع گردد. علی ایحال [ای حال] نامبرده متولد سال ۱۳۵۸ و دارای ۴۴ سال سن می باشد از سن ۳۴ سالگی حق بیمه ایشان پرداخت شده است لیکن با توجه به این که نامبرده توانایی انجام کار را دارا می باشد و از طرف این نهاد ۱۰ سال حق بیمه برای ایشان واریز نموده است، بنابراین براساس بخشنامه صادره و به این

جهت که منابع اختصاصی به این موضوع محدود بوده و افراد با نیازمندی های بیشتر و اولویت بالاتر از ایشان نیز مستحق بهره مندی از این مزایا می باشند کمیته امداد امام (ره) امکان بیمه پردازی برای مشارالیه را ندارد.

در خاتمه با عنایت به مفاد تقدیمی در فوق، نظر آن مقام ارجمند قضایی را معطوف می دارد بر این که اختیار تقریر آیین نامه و بخشنامه متناسب با بودجه های تخصیصی و تعهدات کمیته امداد امام (ره) به تجویز حاصله از اساسنامه این نهاد بوده و موضوع بخشنامه موصوف تعارضی با شرع و قوانین و مقررات آمره ندارد فلذا رد شکایت و درخواست مطروح مورد استدعاست."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیأت عمومی

به موجب بند (ز) تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مقرر شده است که : «در اجرای ماده (۲۹) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بند (ت) ماده (۲) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ساماندهی و پایداری صندوق های بیمه ای و بازنشستگی و کاهش وابستگی آنها به بودجه عمومی، ساماندهی معافیت های بیمه ای، ساماندهی اقشار تحت پوشش بیمه ای مشمول کمک دولت، از ابتدای سال ۱۴۰۱ معافیت های کامل بیمه ای درخصوص بیمه شدگان بدون کارفرما در سازمان تأمین اجتماعی از جمله مشمولان قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸، بند (ض) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور و بند (ب) ماده (۷) قانون هدفمندکردن یارانه ها منوط به ارزیابی آزمون وسع توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و قرار گرفتن در چهار دهک اول درآمدی است. در مورد بیمه شدگان قرار گرفته در دهک های پنجم تا هفتم درآمدی، به ازای هر دهک سه درصد از معافیت بیمه ای موجود کسر و دهک های هشت و بالاتر مشمول معافیت های بیمه ای نخواهند بود.» با عنایت به مراتب فوق و نظر به این که براساس بخشنامه شماره ۱/۱۸۱۱۵۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۹ کمیته امداد امام خمینی (ره) علی الاطلاق و بدون ارزیابی آزمون وسع و تعیین دهک درآمدی، تمامی زنان کمتر از ۵۰ سال و ۱۰ سال سابقه بیمه پردازی از چرخه بیمه های خارج شده اند، بنابراین صدور مقرر مزبور خارج از حدود اختیار معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد استان ایلام و خلاف قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود. این رای براساس ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۴۰۲/۲/۱۰) در رسیدگی و تصمیم گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است.

احمد رضا عابدی

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری